

Ջայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

[illegible]

դրական հրաժարական են տալիս և զուր տեղը պաշտօններից զրկվում։ Նրանք չը գիտեն թէ մեծը նախ բոլոր հանգամանքները քննում է, որով թեամբ դատում է, երբ որ տեսնում է թէ ամենայն ինչ յարգարված է տեղն ու տեղը և ինքը նախ է պատժապետ անմատչելի ասպետի, նոր հրաժարական է ներկայացնում։ Իր արքանականները առաջուց պատրաստված և դատ առած չեն թողնում որ իրանց մեծի հրաժարականը ընդունեն, այլ ասպետն են որ առելի գնահատեն... մէկ կողմից հրաժարականի տէրը պնդում է իր խօսքը, միւս կողմից նրա ջերմեանց արքանականները սաստկացնում են պաշտօնադատական ոյժերն ու փառաբանութիւններն և իրանց հետոյ ռոտի ճակատով հարկադրում են շատացնել։ Գործն ինչ կուզէ—մութը գիշեր, բացասական հրաժարական տնտեսն էլ կուզէ շատ ուժեղ և վարկ։ Բոճիկն աւելանում է։ Բայց դուք վկայ էք, որ մեր պարտքը իր հրաժարականի մէջ ռոճիկ մասին և ոչ մի խօսք չկայ։ Զէր, այո, ուրիշն ինքն չէր ուզում իր ռոճիկն աւելացնել, բայց ժողովուրդը (արքանականները) նրա կատարելութիւնը ճանաչելով աւելի են գնահատում։ Արքային տեսական կէտից նայելով այդպիսի մարդկանց կարելի է բարեւ իր զէ, անշահաս էր, ազգասէր կոչել։ Մարդիկ կան, որ բացասական հրաժարականով 500—600 բուրջին 1000—1500 են դարձնում։ (Ըստ վաճառականական չափ է)։

Երկրորդ ձև ևս կայ անշահաս պաշտօնային ձևափոխ։ Տեսնում են մի ազգային պաշտօնավար նախած խօսում է ազգային գործերի մասին, խօսքը դալիս է ռոճիկ մասին թէ չէ, գրականից մի թուղթ է հանում և տալիս խօսակիցներին։ Թղթի մէջ կարդում են։ Գարուն ք., եթէ համաձայն էք այստեղ 1500 բուրջին ռոճիկով ծառայել, մեծ ազգայնութիւն կանէք... Երկրորդ։ — Պարտնեք, ասում է պաշտօնավարը, երբ թուղթը նորից գրքում է դնում, իմ կողմից անտեղութիւն կը լինի արածս զոհողութեան վրա խօսելու։ Եւ ուզում եմ որ ուրիշ քաղաքներից եկած թղթերը վկայեն ինչպիսի անշահասական ոգով քաղաքին ծառայելը... Տեսնում էք, յարում է պարտքը մեղմորէն դիմացիներին իր գործունէութեան և արժեքին վկայ պատրաստելու չափ նայածքին ազդուութիւն տալով, անհուն էք ձեր աչքով, որ Երկրի 1500 բուրջով ինձ կանչում են, բայց ես այստեղ 1000-ով բաւականանում եմ, որովհետեւ ես վարձկան չեմ...։ Եւ շատ չէ անցնում, ազգային պարտքը 1200 բուրջին ռոճիկ է ստանում։ Բայց երբեք ռոճիկն պէտք է որ ժողովուրդը պարտնի անձնանութիւնը տեսնելով նրա գործած 500 բուրջու տեղ 200-ը աւելացրած լինի։ Գաղափար։ Պարտնի ցոյց տեսած թուղթը իր ինքնաբերական գրել էր օտար քաղաքում ապրող ընկերը, որ սա ժողովուրդին ցոյց տայ իրեն արժանաւորութեան փաստ։ Միւս տարին ի հարկէ 1800 բուրջով իրան կանչել կը տայ Աւագյան, իսկ երրորդ տարին 2000-ով Ղարս կամ Ագուլիս։ Այս հարցն էլ բաւական ազնիւ, անշահասական միջոց է անհրաժեշտ չափ համար։

Յիշում որ Ալէքսանդրապոլը տարօրինակ նորութեանց քոյն է։ Ով է լսել, որ օտար մարդու լրագրողը առանց փողի, առանց նեղութիւն քաշելու թոյլ իր մօտ դայ։ Բնականաբար տիրոջ մօտ դնալու ի նշան։ Գրում են մի նամակ լրագրին ստացողին ստորագրութեամբ և խնդրում, որ նրա լրագրիները իր ուզած տեղն ուղարկէ, օրինակ Ղարս, Երևան, Եւֆրատ և այլն։ Ինչ հիմալի գիտէ։ Զննարիտ սա շատ նպատակաւոր է ազգասիրութիւն անելու։ Նախ պէտք է իմանալ թէ այստեղ ով է Մշակը, Մանկավարժական թերթը, «Փոքը», «Голосъ», «Тифлисскій Вѣстникъ» և այլն։ Եւ անհրաժեշտ է գրել վերջինից ձեռով և նուիրել տիրոջ կողմից ուսումնարաններին ու մատենադարաններին։

Միւսից հետո մօզնի ազգասիրութեան միջոց չը կայ։ Եւ ես պէտք է մանակցեմ այդ ազգասիրութեանը։ Բազմաթիւ մէջ ոտացված «Новая Всемирная Иллюстрация», «Вазар» լրագրիները պէտք է գաղափար նուիրել Ղարսի նորաբաց օրիորդական դպրոցին։

Թող ընթերցողը բաւականապէս այսքանով միւս անգամ խոսեանում եմ գրել, թէ երկուստ, ապերախտ, յանդուգն կրքով, լիքով, անհրաժեշտ և այլն բառերը վարժագետական օրգոնարանում են դարձնել «Մշակ» թղթակիցներին իրեն տիրույն և ինչի համար։ Թէ մեր դժուրիշտները ինչպէս միալիտ Անի քաղաքը վերանորոգող ցանկացողներին եւ խառնելով զոնկիւտների կարգում գրգռում են զինել «Մշակ» № 103-ի յօդուածագրի դէմ...։ Թէ ինչպէս Ալէքսանդրապոլում չինել են մի ցանց, որով մեծամեծ ձկներ են որսում և թէ Ալէքսանդրապոլի ինկվիզիցիան ինչ է գործում։

Մշակ

ՆԱՄԱԿ ՄԵՆՎ-ՂԱՐԱՔԻՍԻՑ

3 յուլիսի

Վերջին ժամանակներս մեր գիւղի թղթակիցները մեծ մասամբ նկարագրում են դպրոցի ներկայ գրութիւնը և նրա հետ լաւ և վատ յարաբերութիւնն ունեցողներին։ Չը գիտեմ ինչ է պատճառը, որ մի ամենակարեւոր կէտի վերաբերութեամբ ոչինչ չեն գրում։ Արդեօք ամաչում են, երկեղ են անում, անտարբեր են, թէ չեն ուզում վատամարդի դառնալ մի անհատի մօտ։ Առաջին և երկրորդի պատճառները բոլորովին անտեղի են, վերջիններս էլ մարդկային խնոր պակասութիւն։ Ինչ որ ընդհանրութեան վրաս է, նրա մասին պէտք է խօսել, մտրակել, հրապարակ հանել և ամեն միջոց գործ դնել որ վնասողին կամ ուղիղ ճանապարհի վրա կանգնեցնել և կամ հեռացնել գործից։ Եւ ոչ թէ անտարբերութեամբ թող տալ որ վնասողը երես տանի, և աւելի արմատանայ։ Պարզաբաններ մեր միտքը։ — Թէ անտառը սրբան է տալիս մարդկութեան, կարծեմ այնքան պարզ է, որ բացատրութեան կարօտ չէ։ Միայն ամեն մի անտառի անհրաժեշտ է ունենալ մի բարեխիղճ, անշահասէր և մանաւանդ անտառի կարեւոր պահանջներին ծանօթ անտառապետ։ Որովհետեւ անտառապետն է պատճառը որ քանի մի տարիների ընթացքում անտառը զգալի կերպով աճում ու բարձրանում է, կամ ընդհակառակը կամայ կամայ փչանում ու սակավանում ծառերը։ Որինակ, գիւղացին անտառապետի հրամանով տապալը ձեռքը մտնում է անտառը և առանց խնայելու կտրում է ծառերը իր ուզածին պէս։ Ոչ ոք նրան չէ զգուշացնում և չէ հասկացնում թէ որ ծառերը պէտք է կտրել և որոնք թողնել աճելու։ Թէ և նշանակված է թէ մի տարում սրբան փայտ պէտք է դուրս գայ անտառից, բայց եւ կարծում եմ որ շատ անտառապետներ նշանակութիւն չեն տալիս և որով անտառին մեծ վնաս է հասնում։ Տարաբաղադրար այժմ մեր գիւղի անտառին ճակատագրող ուղարկել է այնպիսի մի անտառապետ, որ միայն իր տան կտուրից դէպի անտառը նայելով իր պարտքը արտօնելամբ կատարած է համարում։ Իսկ ինչ վերաբերում է ժողովրդի հետ ունեցած վարմանը, շատ ցաւով եւ և կատարեալ անբարդութիւն մեր փանրակու գիւղերին։ — Այժմ բարեկամաբար հարցնում ենք պ. անտառապետ Ղարսից անցնողին, ինչ կը նշանակէ Վերակոյի տոմարը յանձնել Մարտիոսի և ուղարկել անտառը փայտ կտրելու և փոխանակ փայտի արժողութիւնը տոմարակի մէջ նշանակելու, գրել հասցիւր յետոյ։ Ամեն մի փայտ տանող պէտք է անպատճառ ստորագրէ կարագրեալ մատնում թէ ինչքան փայտ տարաւ և որքան վճարեց. պ. Ղարսից անցնող հետեւում է այս սահմանաւ կարգին, թէ այդ մասնանք միայն շատ քիչ բան հասկացողների մօտ է։ Արդեօք մեր ուսումնական հայ դպրոցում անտառապետը ինչպէս է թող տալիս իրան ասելու մեր դարաքրիտները, զիջել եմ ձեր... (այս կէտերի տակ մի շատ կեղտոտ ածական է ծածկված) դպրոցի վրա, երբ որ իրանից քաղաքավարութեամբ նորակառոյց դպրոցի համար փայտի իրաւունք են խնդում։ Գիշեր պ. Ղարսից անցնող մի մասնաւոր մարդու հետ հաշիւ ունի, դպրոցը ին մեղաւոր է։

Կեցցէ դպրոցում հայ անտառապետը, որ հայ դպրոցին համար փայտի իրաւունք խնդողին այնպէս փողոցային բառերով է պատասխանում, բայց իր բնական տան տիրոջը, որ հին անտառապետի ժամանակից վեց փայտ բերելու իրաւունք է ունեցել, թող է տալիս 22 փայտ էլ աւելի բերել, որ նա իր քաղաքը թղթակիցները ժողովրդի մօտ ծաղկեցնէ, իրան փառաբանի, դովի և երկնքը բարձրացնի։ — Հարցնում ենք մեծապատիւ Ղարսից անցնող, արդարեւ թէ, մէկին հրաման տալ փայտ բերելու, յետոյ տուած հրամանը ձեռքից առնել պատռել և փայտ բերողին հետ վէճ բաց անել թէ, առանց հրամանի եւ բերել և իր ստութիւնը հաստատելու համար 12 բուրջին էլ յետ դարձնել տիրոջը։ — Ուրիշները իրաւունք չունեն, առանց անտառապետի նախապէս կնքելուն, փայտերը տուն տանել, բայց պ. Ղարսից անցնող — մտնում է այդ կարգադրութեան մէջ, թէ երբ և ինչքան ուզում է, կտրատում, բերում և իր ուզած մարդկերանց վրա աշխատանքով վաճառում։ — Եւ ծառ ճակատի է, ոչ ոք իրաւունք չունի առանց գրաւոր հրամանի անտառից փայտ տանելու, բայց պ. Ղարսից անցնող իրաւունք հին պ. անտառ հրամանի կտրած փայտերը խել գիւղացիներից և ընծայել իր բարեկեաններին և այդ փայտերը իր դուռը ձրի բերող սաղապաններին էլ հրամայել մի մի փայտ ընծայ կտրել անտառից։ — Ահա արարկ կարգը այնպէս է, որ փայտ ուղղորդներին պէտք է տրամաբանաբար կտրել և տրամաբանաբար տալ։

Բայց պ. Ղարսից անցնող այսպէս է անում, թէ մի կտոր թղթի վրա գրում, ուղարկում է անտառը։ Արդեօք պակասութիւն է պ. Ղարսից անցնող, եթէ մէկ մարդի փայտերը իր դուռը հաւաքել տայ, հրամանը ձեռքից առնի, պատռի, 10 փայտի կնիքները ոչնչացնի և մնացած փայտերը երեք օրից յետոյ տիրոջը յանձնի։ Թէկուզ փայտի տէրը որքան էլ աղաչի խնդրի թէ, այդ 10 փայտը մի վերցնի, եւ դրանց փողերը քեզ վճարել եմ, բայց ձեզ լսողը հրամանը առաջուց պատռելով է և ամեն բան վերջացրած է։ Արդարեւ թէ, երբ որ խելոք գիւղացին հրամանում նշանակված փայտի երկարութեան և հաստութեան փայտ չը կարողանալով գտնել, ճաղահատեալ կամ երկու վերջով երկար, կամ կարճ փայտեր է կտրում, բայց պ. Ղարսից անցնող երկու աւելի վերջով ամբողջ արշին է հաշուում և փողերը առնում։ Արդեօք պ. Ղարսից անցնող նշանակված տակաւորով պէտք է փայտ տայ գիւղացիներին, թէ անտառին տակաւոր չը կայ, և պ. Ղարսից անցնող ինչպէս ուզենայ այնպէս պէտք է ծախէ։ Խելոք շորագեղացի մեր անտառը գնալ գալու համար գործ են դնում հինգ ճին հինգ օրվայ աշխատանք մնում է 3 բուրջ։ Այդ պատճառով երկրորդ անգամ էլ չէ կամենում շորագեղացին Ղարսից անցնող անտառը մտնել։ — Վերջացնելով նամակս, վերջին անգամ մի բան էլ եմ հարցնում. արդեօք պ. Ղարսից անցնող ամբողջ փայտերով կարող է ճարել գտնել 20 մարդ, որ իրանից վերաբերված չը լինեն և իրան չը բաժնուան դանազան բաների մէջ և ամենայն որ հաւանքով չը կրկնեն յետագայ խօսքերը, «Բայ էս լեւոնիչը մեր տունն աւերեց, խալիսն պղծեց, պղծեց ինչ թողեց. ան մեր հին լեւոնիչը, 11 տարի լեւոնիչութեան արեց, ոչ մի օր, ոչ մի վատութիւն չը տեսանք. աճապ էս լեւոնիչը շատ պոխ մնաց ըստի»։

Մի քանի դարաքրիտներ

ՆԱՄԱԿ ԶԱՒԱՆ-ՕՂԻՒՈՅ

3 յուլիսի

Բնութիւնը առանց խնայելու ամեն տեսակ բարիք առատօրէն նուիրել է Ջալալ-Օղլուն։ Այստեղից օղլը, ջուրը, անտառը, աղբիւրը, մարգագետինները, գիւղի գեղեցիկ դիրքը, աների, բնակիչների մաքրութիւնները... տեսնող օտարականը պիտի կը ցանկայ այստեղ ապրել և այստեղ մեռնել։ Ջալալ-Օղլին ունէր մի շատ խոշոր պակասութիւն, այն էլ այսօր խաղաղ արմատահան եղած եւ տեսնում։ Այդ պակասութիւնն էր ժողովրդի անտառերութիւնն զէպի կարեւոր դաստիարակութիւնը, բայց այսօր մի և նոյն ժողովուրդը այնպէս սիրով է գրկել ուսման սուրբ տաճարը, որ նրա յարատեւութեան համար ոչ մի Ջալալ-Օղլին չէ խնայում իր վերջին կօպէկը։ Ամենքն էլ մի հոգով ուսումնարանի, վարժապետների և աշակերտների վրա են խօսում և իրանց որոց դաստիարակութեան վրա մտածում։ — Եւ ինչի 2-ին եւ բարդ ունեցայ այսցնութիւն անել երկուսն։ Դպրոցները, որոնց մասին մանրամասնաբար խօսելու կարեւորութիւն չեմ տեսնում, քանի որ պ. Լուսինյան ամեն բան իր ժամանակին ճշգրտութեամբ հաղորդել է մեծապատիւ ընթերցողին։ Ուրեմն կը մնայ ինձ անել որ երկուսն դպրոցների այժման դրութիւնը նախանձելի և միջկիստակաւ են։ Ուսուցիչները պարագրւում էին մեծ եռանդով, նոր ձեռով և նոր ուղղութեամբ։ Աշակերտաց և աշակերտահայ միակերպ հագուստը, դաստիարակ մաքրութիւնը ցոյց էին տալիս որ դպրոցները վրա հանողները ճշգրտութեամբ են կատարում իրանց պարտականութիւնը։ Մի խօսքով, ինչ եւս անողով որ սկսել են, եթէ մի 10 տարի այդպէս շարունակվի, երեւի օգուտ կը մատակարարի Լուսինյանի գիւղերի ուսումնարանը գեղով մանուկներին։ Արդարեւ երկուսն դպրոցները, իրեն նոր սկսող գործ, էլ չափ կարեւոր հողալիքներ ունեն և աչքի ընկնող պակասութիւններ, որոնք ներդաշնանութեան արժանի են և կամայ կամայ կը վերջանան։ Վերջացնելով նամակս խոստանում եմ մի ուրիշ անգամ կրկին խօսել Ջալալ-Օղլու մի քանի կարեւոր կէտերի վրա։

Ճանապարհորդ

ՆԱՄԱԿ ՂԱՐՍԻՑ

6 յուլիսի

Վերջին շարաքիտներում Ղարսում անտանիկ շրջեր է լինում, անձրեւներ վաղուց չեն գալիս։ Թանգութիւնը անխուսափելի է այս նահանգում,

որովհետեւ Ղարսի նահանգը իր հարուստ և արգասանդ հողերով համարեա թափուր, դատարկ է մնացած հասկերից, ցանքից։ Երկրի քառորդ մասը հազիւ թէ սերմանված է այն ևս թէ երաշտութեան և թէ անձամանակ և վատ սերմանվելու պատճառաւ լաւ ապագայ չէ խոստանում։ Հացը օրից օր թանգանում է, ցորենի սօմաւոր բարձրացել է մինչ 30 բ., գարին 15 բուրջի։ Ղարսի մէջտանը որ օրական հարկաւոր հակեր ալիւրով և այլ կենսական պիտոյքներով լինէ էր, տան օրէն աւելի է որ ամենակին ալիւր չէ բերվում։ Ո՞ր տեղից պէտք է գայ, երբ գաղթող տաճիկները մի քանի խոհական դուկաների անխոհեմ հեռատեսութեանց, անխառն և վնասակար կարգադրութեանց և անվայել ընթացից պատճառաւ այնպէս էին չլիկված շտապում, որ ոչ միայն չը ցանցեցին իրանց ունեցած վերջին հատիկ ցորենը, այլ և ամեն ինչը շտապաւ ծախեցին և հեռացան, իսկ մինչև ցայժմ մնացածները են արդէն երեք տարի շարունակ ունեցածները վատնելով և տարտամ վիճակի մէջ մնացած միայն, իրանց համար հազիւ ունեն ուտելու հաց։

Ալիւրի չը լինելու պատճառաւ հացադոմներն են բանտարկվում, շատ փոներ գոցված են։ Հացադոմներին մի քանիսն միայն իրաւունք է տուած հաց թխելու և ծախելու, որը այնպիսի փտած և մըրած ալիւրներից հաց են թխում և այնպէս հոտ և խմոր թխում, որ ուտել կարելի է միայն չը մեռնելու համար. ամենագործը ստամոքսն անգամ խոստովանում է իր տկարութիւնը այդ խմոր հացերը մարսելու համար։

Այս ամենը բաւական չէր վերջին ժամանակներս Ղարսի ուսումնարանին եւ երաշտութեան մէջ է, նորա միջնորդի վրա բարձրացել են սև սև որոտալից և կարկտաբեր ամպեր։ Լուսուցիչների և հասարակութեան մէջ խռովութիւններ են ծագել ուսուցչապետ պ. Սիմէօնի խօսած մի անհաւատարիմ դատախաութեան պատճառաւ, որի մէջ պ. Սիմէօնը անվայել կերպով յարձակվել է մեր ընդհանուր հոգեբանականութեան վրա և լիւթերականի գաղափարներ և համոզումներ է արտայայտել և որ ամենից անհրեղի է հայ ուսուցիչը մի մեր բազմաբախտ սուրբ Լուսուցիչի անհնաճառելի աշխատութիւնը, երախտքը և ազգիս ըրած բարիքը համարձակել է անօգուտ և վնասակար անուանել և ցոյց տալ հասարակութեան, որից սաստիկ խռովել է ժողովուրդը և զայրացել է. շատ անկարգութիւններ է ծագել ու բանը մինչև կանակոնելու է հասել։ Չարմանալին այն է որ հոգաբարձութիւնը և մի քանի սիմոնական համակարգիչ պարոններ անտարբեր են նայում այս ուղղութեանց վրա։ Բարեբաղդաբար թէ անբաղդաբար գերապատիւ առաջնորդը բացակայ էր այս անցքերին, նորին սրբազնութիւնը նոր վերադարձած լինելով Եւփրատից դեռ ուշ չէ դարձրած և տեղեկացած, իսկ ժողովուրդը պատում է թէ ինչ կարգադրութիւն կը լինի նրա կողմից։

ՆԱՄԱԿ ԽՐԱՒԻՆ

Թիֆլիս, 13 յուլիսի

Յուլիսի 9-ին երկու մեղուկով աղարկեցի յանուն «Արարատեան ընկերութեան» «Մարտիկ» լեզուի ա. տարին, որ տաճահայոց բարբառի վերածած յատուկ այդ ընկերութեան համար տպագրված էր երկու հազար օրինակ։ Ահա արդէն այդ տպագրութեան վրա ծախած դրամի համաձայն ցուցակը, որ և խնդրում եմ դիտելու «Մշակ» մէջ, երկու հազար կամ տասն և վեց օգուտ թուղթի համար օգուտ 5 բ. 50 կ. վճարած է պ. Տէր-Սարգսեանին ութսուն և ութսուն բուրջ թուղթ տպարան ուղարկելու 40 կ., Գրաշարին վեց փոքրաղբի թերթի համար 30 բ., Տպարանատէր Մարտիրոսեանին երկու գաւօղ տպագրելու համար 24 բ., Է. Եւսեբիոսի ընկերութեան որպէս ճանապարհածախք այդ գրքերը տեղափոխելու Թիֆլիսից Կոստանդնուպոլիս — 37 բ. 50 կ., Երկու մեղուկ քնելու և կարկատելու 3 բ. 40 կ., Ինդամներ 183 բ. 30 կ.։

Աշխատասիրող երկու հազար տպագրութեան իրաւունքը նուիրել է ընկերութեան։ Տպագրութեան ծախսած փողերը վճարել է պ. Գրիգոր Արծրունին «Արարատեան ընկերութեան» համար ժողովրդ փողերից այդ ընկերութեան տնօրէնութեան համաձայն։

Այս ցուցակի իսկականը, դրամ տապաւնի ստորագրութեամբ, ուղարկված է «Արարատեան ընկերութեան» Գործադիր ժողովին։

Նիկողայոս Տէր-Ղևոնդեան

ՆԱԽԱԿ ԽՈՍԱԿՐԻՆ

Ժննդ. 12 ցգլխի

Ուղարկելով ձեզ Արարատեան ընկերութեան օգտին ժննդի համարանամակ հայ ուսանողների մէկ քանիսնորից հաւաքած գումարը, խնդրեմ խոնարհարար ընդունել այս գումարը և հրատարակել «Մշակ» մէջ նուիրատուողների անունների այս կարգով:

Ա. Միրիանանց 2 ռուբլի, Ս. Թադեոսեանց 3 ռ., Տ. Ռոստոմեան 2 ռ., Գ. Փիրումեանց 1 ռ., ընդամենը 8 ռուբլի: Ընդունեցէ՛ք, պ. խմբագիր, և այլն:

Գ. Փիրումեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒԻՐԵՐ

«Մշակին» կարելի գրել կէս տարով յուսիս ամսի 1-ից ներկայ թվի մինչև յունվար ամսի 1-ը 1880 թվի: Կէս տարով բաժանորդակցին 6 ռուբլ է:

«Русская Правда» քաղաքը խոստ է որ մեր կառավարչական քաղաքը չընդունուի յարուցված է ամուսնական ապահարգանի (բաժանման) գործերի ընտելութիւնը ընդհանուր դատաստաններին յանձնելու ինքրորդ: Այսինքն ձեր ամուսնական բաժանման, որ ենթարկվելով հոգևոր դատաստանին հիմնված էր քրեական դատավարութեան վրայ, շատ կողմերից վերին աստիճանի անարար է ճանաչված: Այդ պատճառով դիտարկութիւն կայ յանձնել այդ տեսակ գործերի վարելը նախագահական դատարաններին: Իսկ հոգևոր իշխանութեանը կը մնայ միայն վաւերացնել ամուսնական գործերի մասին դատարաններում կայացած վճիռները:

Քանի մի օր է, որ չորեքը ԹԻՖԼԻՍԻՍՊ քիչ թէ շատ նուազվել են և եղանակը փոքր է շատ հոգևոր, թէև անձերը միայն միանգամ է եկել: Բայց երևում է որ քաղաքի չընկալանքում անձրևներ են գալիս:

Այս օրերս մենք ստացանք «Մշակ» խմբագրի Գրիգոր Արծրունու անունով մի անտարադիր նամակ հետևելով բովանդակութեան: «Որպէս ձեր բարեկամներից մէկը կզուսացնուեմ եմ ձեզ որ կան մարդիկ, որոնք կամենում են ձեզ ապանել: Բարեկամարար խորհուրդ եմ տալիս ձեզ ուղ գիշերով փողոցը չը դուրս գալ:» Դժբախտաբար յայտնվում անձանքով բարեկամին նրա մեզ տուած զգուշութեան համար, կարող ենք նրան հաւատացնել որ «Մշակ» խմբագիրը բոլորովին ուղարկութիւն չը դարձնելով որ և է սպառնալիքների վրայ, կը շարունակի նոյն կեանքի եղանակը, ինչ որ մինչև այժմ էր վարում:

Ռուսաց քաղաքները լի են ուղեւոր այլ և այլ վանքերի ներքին կեանքի, վարդապետների բարձր ու վարձերի նկարագրութեամբ: Սօրովեցիկ վանքի անդամները անասելի և բարբարոս կերպով վարվում են վանքի աշակերտների հետ, մի ուրի վանքի Զօսիման անունով վարդապետը սպանվում է իր ընկերոջ, մի այլ վարդապետի ձեռքով մի սիրուն համար, որ փոփոխապէս երկուսի խոցելուն էր սցցելում, և այլն: Այդ փաստերի առկիթով բանալիս է ծագել ուսում մի քանի քաղաքների միջև մնաց մէջ: Այդ իրողութիւնները շատ ուսանելի են:

Մեզ հաղորդում են Կ. Պոլսի «Արարատեան» ընկերութեան վարչութեան կողմից, որ վերջին անգամ մեր ուղարկված 2000 ռուբլ գումարը ստացված է ընկերութեան մէջ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ԱՆԳԼԻԱ

«Մշակի» անցնելով համարներից մէկի մէջ մենք առաջ էինք բերել այն խոսակցութիւնները, որոնք հայերի վերաբերութեամբ տեղի ունեցան անգլիական պարլամենտում: Այժմ մի և նոյն հարցի վերաբերութեամբ մենք մի քանի դարձակ յօդուած ենք կարդում «Nord» քաղաքում, որի մէջ պարլամենտի այդ օրվայ նիստը աւելի մանրամասնաբար է նկարագրված:

Մենք ուրախութեամբ կը տպէինք յիշեալ նիստի մանրամասնութիւնը, բայց որովհետեւ մեր անցնելով համարում տպված յօդուածը գրեթէ կարող է ներկայ նկարագրութիւնների բովանդակութիւնը համարվել, ուստի մենք կը բաւականանանք միայն յիշել այն նշանաւոր կէտերը, որոնք մեր նախկին յօդուածում բուրովին բաց են թողված:

Բայց նախ քան թէ մենք կը խօսենք այդ բաց թողված կողմերի մասին, մենք աւելորդ էնք համարում ասել և մի քանի խօսք յիշեալ քաղաքի առաջնորդող յօդուածի մասին, համառօտ կերպով յիշելով և այն առաջնորդող յօդուածը, որով յիշեալ քաղաքի խմբագիրը հրաւիրում է ընթերցողի ուղարկութիւնը պարլամենտում հայաստանի վերաբերութեամբ կատարված վիճաբանութիւնների վրա: Ահա թէ ինչպէս է սխում պատուելի խմբագիրը իր խօսքերը:

«Մեր ընթերցողները կը կարգան այն պատասխանը, որ մարիլի Մէլիքիերի տուեց ուրախ օրը լորդերի ժողովում լորդ Կարնարվոնի թիւրքաց Հայաստանի դրութեան մասին եղած հարցմունքին: «Foreign-Office»-ի առաջնորդը խոստովանում է, որ Բերլինի դաշնագրի 61-րդ յօդուածի հայերին խոստացված վերանորոգութիւնները տակաւին չեն կատարվել, բայց նա բաց է ի բաց մերժում է այն միտքը, որ Անգլիայի վրա այս դէպքում առանձին պարտաւորութիւն կայ: Հաւատակ կուսակցութեան մի քանի հետևորդներ հերքեցին միևնույնիստ այս կարծիքը և նկատեցին, որ 1878 թվի յունիսիս 4-ի անգլո-թիւրքական դաշնագրի բրիտանական կառավարութեան վրա պարտաւորութիւններ հետևաբար և «առանձին» պատասխանատուութիւն է դնում:

«Յիշեալ դաշնագրի մէջ սուլվանք խոստանում է, որ Փոքր-Ասիայի մէջ այնպիսի անհրաժեշտ վերանորոգութիւններ կան, որոնք վայել են մի բարեկարգ կառավարութեան, և բացի այդ նա կը պաշտպանէ այդ գաւառներում գտնված քրիստոնէայ հպատակներին: Բայց այս յիշեալ դաշնագրում սուլվանք համաձայնում է, որ Կիպրոս կղզին անցնի անգլիացիների ձեռքը և նրանցից կառավարվի: «Յայտնի բան է, որ մարիլի Մէլիքիերի Փոքր-Ասիայի քրիստոնէաների վիճակի բարելաւութեան հարցում այնպիսի առաջնահաւանութիւն (elasticite) չի ունենայ, ինչպիսին, որ նա իրան ստիպված կը համարի ունենալ դաշնագրի առաջին պարագրաֆի համար, որը նուիրված է Կիպրոսի գրաւման հարցին»:

Այժմ, որ մենք համառօտաբար մէջ բերինք «Nord» քաղաքի առաջնորդող յօդուածը, հիմա անցնենք լորդերի այդ օրվայ ժողովի մի քանի մանրամասնութիւններին: Լորդ Կարնարվոն ամենից առաջ յիշեցրեց, որ ուղիղ տաս երկու տարի է անցել այն ժամանակից երբ այդ մի և նոյն ժողովում նոյն նստեսանքի մի վիճաբանութիւն է եղել Շափ-Մէլիքիերի լորդի շնորհիւ, որի անունը բոլոր իր կենդանութեան ժամանակ, ինչպէս և նրա մահից յետոյ կապված է մարդատիրական ամեն սկզբունքների հետ:

Լորդ Կարնարվոն ձառը առհասարակ գրաւեց անգլիական ժողովրդի մեծամասնութեան ուղարկութիւնը, և մեծ համակրութիւն գտաւ ժողովի գրեթէ բոլոր կուսակցութիւնների անդամների մէջ: և ճշմարիտ հայերը իրաւունք ունեն վայելել ամենից համակրութիւնը, թէ իբրեւ ազգութիւն, և թէ իբրեւ սերունդ կամ ցեղ, որ համեմատաբար շատ բարձր են կանգնած բոլոր արեւելեան ազգերի միջին զարգացումից: Նրանց խելքն ու ընդունակութիւնը զերազանցում է բոլոր միւս արեւելեան ազգերից, և այդ բացատրվում է նրանով, որ նրանք, չը նայելով բազմաթիւ արգելքներին ու խոչընդոտներին, անվի ու զարգացել են դատարարականութեամբ, և ընդհանուր գիտութիւններով:

Այս խօսակցութեան ժամանակ լորդ Մէլիքիերի յայտնեց իր դէպի հայերն ունեցած համակրութիւնը, և խոստացաւ, որ չի զրանայ նրանց իր օգնութիւնը:

Արանից յետոյ խօսակցաւ և Սան-Ստէֆանօի դաշնագրի 16-րդ յօդուածի մասին, և լորդերից մէկը նկատեց, որ հայերի համար Բերլինի դաշնագրի 61-րդ յօդուածը աւելի ձեռնտու է քան թէ Սան-Ստէֆանօի 16-րդ յօդուածը, որովհետեւ այս վերջինը ապահովութիւն է խոստանում միայն բուն Հայաստանի հայերին, մինչդեռ Բերլինի դաշնագրի 61-րդ յօդուածը երաշխաւորում է չէրքէզներին և քիւրդերի դէմ պետութեան բոլոր նահանգների մէջ գտնված հայերին: Այն անտանելի ու քստմեղեցիկ տանջանքները, որոնք այդ քան դարերէ ի վեր ծանրացել են խելքի Հայաստանի որդոց ճակատագրի վրա, երկու բանից են առաջ գալի. պոլիցիական վարչութիւնից, և հարկատուութեան սխալմանից:

Ամենքին քաջ յայտնի է թէ ինչ կը նշանակէ պոլիցիա խօսքը Փոքր-Ասիայում: Այնտեղ բնաւ պոլիցիա չը կայ, կամ եթէ կայ էլ նրա կազմող անդամները փոխանակ ժողովրդի պաշտպաններ լինելու, ընդհակառակը իրանք են նրա ամենատեղի հարստահարիչները, կեղեքողները, բռնակալները: Օրէնքը կայ, կանօն չը կայ, գործակատարի լեզուն ուղեղ, նա իսկոյն մի անմեղի բանտ է ուղարկում, և նա այնտեղ պէտք է փախ մինչև որ մի որոշեալ փրկանք չը վճարէ: Խելքի գուցէ մի վերջին լուծ եղանակ էլ գտնեն զուգահեռ ապականված գործակատարի կամայականութեամբ: Զրպէտք է մոռացած, որ ամենատանելի յանցաւորները, ինչպէս մեզանում ասում են, մի նափօղիկ տալով բանտարկութեան հէնց նոյն կամ հետեւալ օրը դուրս են գալի ու արձակ համարձակ որոնում թէ ում ջանից հանի իր երէկվայ տուած նափօղիկին: Այս էլ հազուադէպ է, որ այդպիսիները շատ յաճախ մինչև անգամ բանտ էլ չեն ուղարկվում: Իսկ խելք գիւղացի հայը, նրան վիճակված է մշտապէս մնալ բանտում, որովհետեւ նա փրկանք չէ կարողանում վճարել—և միթէ արժէ որ այդպիսին վայելէ Աստուծոյ լոյս արեւը, որը մի փոքր փարա էլ չունէ, որ իր ազատութեան զինը վճարէ:—Իսկ թէ ինչ դրութեան մէջ են թիւրքիայի բանտերը, նրանց զարնելը դրութիւնը, ոչ որ այնպիսի եռանդով չէ կարողացել նկարագրել ինչպէս սիր Հ. Լէյարը:

«ՄԱՍՍԻ» ԹՂԹԱԿՈՒԹԻՆ

Կայսերական Քառասնորդ ցարդ բարենորոգման յանձնաժողովը կազմած էն բնաւ, վասն զի դէպքերը հետզհետէ տարօրինակ իրարու կը յաջորդեն: Թիւրքերը կը դժգոհին արդէն և զրով կը յայտնեն զայս թէ տեղական կառավարութեան բոլոր մարդիկ «ախլաղը պօզու» են: Անգլիական հիւպատոսը կը յուզուի որ Բարենորդման գործին մէջ «ի պաշտօնէ» մտնէ, և միանգամայն ծանծաճռովին մէջ, որ 10—15 անձէ պիտի բաղկանայ Հայ բրթութեան գանուի, մինչդեռ ամբողջ վիլայէթին մէջ հազիւ 76 արու բրթութեան կայ: Միւս հիւպատոսները Գաղղիոյ և Ռուսիոյ կը դիտեն «իրեր», իսկ Հայք կը նային և կը փափաքեն որ Թիւրքին հետ հաւասար թիւ ունենան ծանծաճռովին մէջ: Այս ամենուն վրայ կը հասնի Քիւրտերու խնդիրը, այսինքն՝ դրա իբր հպատակ ժողովուրդը ճանչուելով իրաւունքի կամ շնորհի տէր և արժանի լինելու են: Պաշտօնական ցուցակը 60,000-էն աւելի կը հանէ ստահակ տուրք և գինուոր չը տուող Աչալի Քիւրտերը, բայց յայտնի է թէ ինչ նոր հրահանգ պիտի գայ Բ. Դռնէն այս մասին, վասն զի այս ալ մեծ խնդիր մի է որ բաւական հոգ կը պատճառէ Քառասնորդները: Այս միջոցի տեղեւոյ Վալին կարծես թէ չի բերուն դէմ կը յուզուի, և ի գործ կը

դնէ այլ և այլ ապօրինի միջոցներ Հայկական ազգեցութիւնը կոտորելու համար: Պէլլիէի ընտրութեան մէջ Հայք բացարձակ քուէով անգամ կը վաստկին, իսկ Թիւրքերը 3: Վալին կ'երևի թէ սրանեղբոր, փոխանակ ըստ օրինի «արժանեաց» տեսակէտով Պէլլիէի նախագահութիւնը արժանաւոր Հայուն տալու, անարժան ծերունի և ապիկար Թիւրք մը կը յանձնէ, որոյ վրայ Հայ անդամք ևս արանգելով կը հրաժարին միահամուռ:

Բայց այս միայն բաւական չէ. մինչդեռ Արարութեան ատենէն հրաման կուգայ Վալին, որ վիլայէթին համար կարգուած ընդհանուր դատախազին՝ Կարնոյ չորս սանձազնւորուն համեմատ տեղացի արժանաւոր օգնականներ որոշէ և անունին յղէ ի վաւերացում, Վալին՝ փոխանակ քուէարկութեան սկզբունքին դիմելու, որպէս զի իւրաքանչիւր ժողովական իւր խղճին համեմատ աղաւթին գործէ, կ'ուզէ իւրաքանչիւրին անձէն տուած ասկներ առնուլ, որոց վրայ գրուած լինին արժանաւորաց անունները: այս պատճառաւ շատ մը առարկութեան յետոյ մեր Կիւր. Սրբապան Առաջնորդը և Մեծ. Համագաղտ Էֆէնտի Պալլարեան կը մեկնին ժողովէն: Յաջորդ օրը թէև քանիցս մարդ կը յղէ Վալին առ Առաջնորդն ու Համագաղտ Էֆէնտին, բայց սքեա չեն զար, և Վալին ըստ իւրում «պատ կամաց» կ'ընտրէ այս ինչ այն ինչ անձերը և կը հաղորդէ ի Կ. Պոլիս: Այսպէս մեր Վալին կը ստանձնէ այնպէս մէկ գործ, որ Կայսերական Քառասնորդներուն կը վերաբերի, ինչպէս որ նոյն հրահանգին մէջ նշանակուած կը տեսնուի: Մինչ Բ. Դռնը Քառասնորդ կը յղէ կերպով մը անվտանգ ըլլալուն տեսական վարչութեանց վրայ, միւս կողմէն Բ. Դռն մէկ նախարարութիւնը գործ կը յանձնէ տեղական վարչութեան: Ահա այս է մեր վիճակը. անբարոյց վիճակ:

Մինչ Կայսերական Քառասնորդ ի Կարնի ձեռն ի ծոց կը նստի, վիլայէթին մէջ եղեռնագործութիւնները սաստկապէս կը սկսին յերեան գալ. զարմանալի բան: Բարեբրի Էֆէնտի գիւղին մէջ Թիւրքերէն աղջիկ կ'առնանգուի... և մեծ իրարանցման տեղի կ'առայ թէ հոն և թէ հոն: Այսպիսի մօտ Գրեթէն երկու Հայ կը պանդուխտ Ռուսիայէն վերադարձող զաւթական Հայ, և սպանելոց առականները բերանին կը զրուի. այս դէպքը տոյն ճշգրութեամբ Կիւր. Առաջնորդը այսօր Վալին թագրիրով իմացուց: Գործութիւնները կը շատանան, գանակոծութիւնք տեղի կ'ունենան, և այս ամեն Հայոց վրայ առաւել: Աստուած որդիք Հայաստանի:

«ՄՇԱԿ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆՆԵՐ

Ա. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 14 յուլիսի: Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 95 ռ. 12 Կ., երկրորդ 94 ռ. 5 Կ., երրորդ 94 ռ. 62 Կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 233 ռ. 25 Կ., երկրորդ 232 ռ. 75 Կ., արեւելեան առաջին 93 ռ., երկրորդ 92 ռ. 50 Կ., ոսկի 8 ռ.: Ռուսաց մի ռուբլ Լոնդոնի վրա արժէ 25 պէնս, Ռուսաց 100 ռուբլ Գերմանիայի վրա արժէ 212 մարկ 50 պֆ., Փարիզի վրա 262 Ֆրանկ: Բօրսայի տրամադրութիւնը փոքր ինչ աւելի ամուր է:

Նիժնի-Նովոգորոդ, 15 յուլիսի: Այսօր, պատարագից յիտոյ բացվեցաւ տոնավաճառը: Վաղը սպասում են այստեղ իջնադասիկին:

Ա.Թ.Ե.Բ., 15/27 յուլիսի: Թագաւորի հրամանով պարլամենտը արձակված է:

Խմբագիր-Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ի Թ Ի Ն Ն Ե Ր

ՄԻՔՆԵՆԻՆԵՆ ԿԼԱՄՈՒԲԻՆ Ժողովրդի տան մէջ գտնված Ն. Ա. ԴՈՄԱՐԱՅԱՆԻ «ՊԱՐՏԱՄՈՒՐԱԿՆԵՐԻ ԳՐԱՄԵՆԵԱԿԸ» գրաւով և պարտամուրհակով ՓՈՂ է տալիս, գր- նում է առևտրական ՊԱՐՏԱԹՂԹԵՐ, ծախում է ներքին փոխա- ռութեան ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ փճարը մաս մաս ստանալով կատարում է գանազան ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Մի և նոյն տեղը գտնվում է «ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԵԼՈՒ ԵՒ ՏԵ- ՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ԳՐԱՄԵՆԵԱԿԸ» որտեղ կարե- լի է տեղեկութիւններ ստանալ «ԲԵՂԵՐԵՆԻՆ» «ԲՈՂԵՂԵՆ» և ԼՈՒՆԻՏՐԵՎԵՆ գործերի մասին: Գրասենեակը ընդունում է քա- ղաքային գործերի կատարումն իր ծախսերով, քրէական գործերի պաշտպանութիւն և ամեն տեսակ ԳՐԱՄՈՐ ԵՇԽԵՏԵՆՔՆԵՐԻ ԿԼԱՄՈՒԲԻՆ: Ի նկատի ունենով «ԳՐԱՄՈՒՐԱԿՆԵՐԻ» ունեցած չափազանց ՀԵՏ աշխատանքները ցանկացողները հրաւիր- վում են ԲՆԿԵՐԵՆԵՆԻ: Ցանկացողները պէտք է յայտնեն մինչև յուլիսի 1-ը: 5—5

Въ виду предполагаемыхъ при изданіи финансовыхъ затрудненій, редакция газеты „Трудъ“ открытіе своихъ дѣйствій, равно какъ право подписчиковъ полу- чать газету, переносятъ съ 1-го сего іюля на неопредѣленное время, не позже впрочемъ начала января будущаго 1880 г. По состоявшимся взносамъ редакция готова немедленно расплачиваться (съ тѣми изъ подписчиковъ, кои отсрочкою из- данія почему-либо недовольны.) Подписка по прежнему открыта въ Типографіи Центральной Книжной Торговлѣ. Адресъ редактора, изъ неоднократныхъ заявлен- ній мѣстной печати, уже извѣстенъ: Сололаки, Вознесенская ул. д. М. Галузова, № 110. —

Редакторъ-Издатель: Г. Терз-Меликсетовъ.

Այլքի առաջ ունենալով ենթադրելի ահազին ծախսերը, «Աշխատանք» լրագրի խմբա- գրութիւնը իր լրագրի հրատարակութիւնը, ինչպէս նաև իր բաժանորդներին լրագրի տա- նալը իրաւունքը, յետագում է, օրէնքից նրան տուած տարեկան ժամանակամիջոցի հիման վրա, մինչ անորոշ ժամանակ, ոչ ոչ միայն թէ քան մինչ առաջինից 1880 թւի յունվար ամիսը: Այդպիսի յետագումութիւնը անբաւական բաժանորդները կարող են իրանց տուած տա- րեկան վճարները խնդրել և առանց յետագումութեան յետ ստանալ խմբագրութիւնից: Ստորա- գրութիւնն ընդունում է, ինչպէս էլ առաջ, ի վիճակի անտրոսական Գրախմբատանցում: Իր- ղ գրութիւնն հաղթէ. Սոլոյակ, Վաղնիսեանի (Համարձման) փողոց, տուն Մ. Գալուսեանի, № 110.

Խմբագիր-Հրատարակող Գ. Տէր-Մելիքեանց:

Նրեանեան հրատարակի վրա թԱՄԱՄԵՆՎԻ կարախմբարայի գէմուդէմը № 11. տան փերի յարկում վարձով տրվում է մէկ ԳԱՆՈՒՑ ծառայող, լաւ կարախմբով և առաւօտ-երեկ տամովարով. դահլիճը մի քանիսն ունի իր առաջ: Գինն է ամսական 40 րուբլ: Բացի դահլիճը մի և նոյն տանը վարձով տրվում են նոյնպէս առանձին ՍԵՆՆԱԿՆԵՐ կարախմբով ծառայող տամովարով և լաւաւորութեամբ. այդ սենականները ամսական արժէն 25, 20 և 15 րուբլ: Այդ սենականներում կարելի է նոյնպէս ընկերով բնակել: Հարցնել մի և նոյն տան գրան առաջ միջոց ծախող ՅԱՎՈՎԻՆ:

- ՋԱԲ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑԻ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳՐԱՎԱ- ՃԱՌԱՆՈՅԸ» ստացել է
- 1 Սրբանձառանց-ԹՈՐՈՍ ԱՂԲԱՐ 1 ր. 25 Կ.
 - 2 Ս. Մանդինանց-ԿՐՈՆԲ ՀՈ- ԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹԻՒՆ 1 ր. —
 - 3 Բժիշկ Ա. Բարայիանց ՈՒՍՈՒՄ- ՆԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ 1 ր. —
 - 4 Ա. Բաշաթեանց ԲԵՐԱԿԱՆ ՆՈՒԹԻՒՆ ԱՇԽԱՐՀԻՎ ԼԵՁՈՒԹԻ — 25 Կ.
 - 5 Ներկայէ ԳԻՄԱԿՈՎ ՄԱՐԴԸ ԵՒ ԱԻԵՏԻՔ ՊԱՏՐԱՐԲ ՀԱՅՈՑ 1 ր. —
 - 6 Յ. Նիշմանեանի — ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒ- ԹԵԱՆՑ ՀԱՌԱՐՈՒՄՆ Ա. 1 ր. 15 Կ.
 - 7 Փարս 1879 — — — Թ. 1 ր. —

ՍԱԼԻՑԵԼԵԱՆ ԱՏԱՄԻ ԲԸ- ԺԵԿԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԱՏԱՄ- ՆԱԲՈՅԺ ԲԺԺԿ Լ. Լ. Լ. ԳԵԼԳԵԼԵՍԻ ԹԻՅԼ ԵՆ ՍՐ- ԼԱԾ ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԲԻՇԿԵԼԵՆ ԳԵԼԿՈՒՆԵՏԻՑ: Եյդ միջոց- ները մեծ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՆ գտել և առաջարկվում են իր- րև ԱՄԵՆԱԼԱԻ առողջապահա- կան ՄԻՋՈՑՆԵՐ բերանի և ա- տամների համար: Կարելի է Ա- ՏԱՄՆԵՐԸ պահպանել ՓՕՇԻ- ԵՆԵԼՈՒՑ, սառեցնում են ԼՕՐՁՈՒՆԵՐԻ ԲԵՐԸ և վառ ՀՈՏԻ առաջն են առնում:

Ետամնարդժ բժիշկ Լ. Լ. Լ. ԳԵԼԵԼԵՍԻ ԳԵԼԵԼԵՍԻ ՊԵ- ՀԵՍԸ գտնվում է ՄՕՍԿ- ՎԵՆՈՒՄ, ԿՈՒՐՆԵՑԿԻ ԿԼԱՄՈՒԲԻՆ, ՍՕԿՈՂՕՎԻ ԿԼԱՄՈՒԲԻՆ:

ԹԻՖԼԻՍԻՄ կարելի է գտ- նել Լ. Մ. ՑՈՒՐԻՆՕՎԻ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ և անդրկովկա- սեան պիսաւոր ՊԵՀԵՍՏՈՒՄ: Ծախողների ՆԵՐԵՆԵԼՈՐ ԶԻՋՈՒՄՆ ԿԸ ԼԻՆԻ:

Հարկաւոր է մի հայ ՎԱՐԺՈՒՀԻ որ կարողանայ երեւել իր իրաւունքը, հաւանք և իրաւունքներն իր իրաւունքը: Հասցէն, Վանքայայ փողոց, տուն № 3, ճրագրի մաս հարցնել Արտեմ Թէմուրազեանին:

7—10

Մօզգի չայոց երկուս ուսումնարանն- րում հարկաւոր է մի ուսուցիչ հայոց լի- զուի, 24 դասի համար տարեկան 5—600 ր. ստանալով:

Այլքանդրոսովի վիճակային դպրոցի պատ- րաստական դաստանց համար նոյնպէս հար- կաւոր են երեք ուսուցիչ 24 դասի համար տա- րեկան 4—500 րուբլի ստանալով: Ցանկացող- ները կարող են դիմել վերոյիշեալ ուսումնա- րաններին վարչութիւններին կամ պ. Նիկ- Տէր-Վանքեանին: Կենտրոնական Գրա- վաճառանոցում է: 1—3

ԿՕՄԻՍԻՈՆԵՐ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾ ԲԵՐԻ համար 1867 ին ՎԻԵՆԱ Հիմնալ ՍԵՐ ՏԱՆԸ մէկ ԲԱՅԱՆՄՈՒՆԻՔՆ ԱԼ քաղաքէ է ԹԱՄԱՄԵՆՎԻ քարախմբարայում № 16. Ե- րուպայի ընտիր ֆապրիգաներին գանազան տե- ակ ԱՊԱՆԻՔՆԵՐ բերել տալու պայմանաւ. ՊԱՏՈՒՐՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ պատրաստ ենք. ցանկացող պարտաւոր պարանայ օրինակները կարող են տեսնել առաւօտեան ժամը 9-էն մինչև 2 և 5-էն մինչև 7:

Շահինով և Բորովիչ:

1—10

Նրեանայ թաղական արական դպրոցնե- րին և թեմական դպրանոցին հարկաւոր են ուսուցիչներ այս ապագայ սեպտեմբերի մէկից:

- 1) Հայոց լեզուի, պատմութեան և հայաստա- նի աշխարհագրութեան.
- 2) Ռուս լեզուի, պատմութեան և Ռուս. աշխարհագրութեան.
- 3) Ընդհանուր պատմութեան, աշխարհագ- րութեան և բնական պատմութեան.
- 4) Թուրքանութեան, երկրաբանութեան, նկար- չութեան, վաղեմագրութիւնների և մարմնա- մարզութեան.
- 5) զարդերի և վերակացու- թեան համար: Մանրամասնութիւնների մասին պէտք է թղթակցել թեմ: դպրանոցի վարչա- թեան հետ:

Տեսուչ լիւնալ դպրոցների.

Սարգիս Բէգ-Նազարեանց

6—7

ՅՈՒԼԻՍԻ 17		Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ց Ո Ց Ց		ԹԻՖԼԻՍ 1879			
ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ (Յուլիսի 16-ին)	Բ.	Կ.	ՀԵՌԱԳԻՐ	ՓՈԹԻ-ԹԻՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	Փ Օ Ս Տ	ԲԺՇԿԱՆՈՑ	ՄԵՆԱԿԻ ՊԱՏԱՄԱՆԵՐ
Ոսկին (պարկապուրտ)	8	55		Թիֆլիսի Կ. Կ. Կ. (Հա- նապարհորդների գնացքը) 9 ժա- մին 21 րուբլ առաւօտեան: Մինչ- չև Միխայիլով օվո (խուռն գնաց- քը) երեկոյեան 5 ժամ. 18 րուբլ:	Ամեն տեսակ թէ նամակներ, թէ լրագիրներ և թէ ծանր փոստ ամեն տեղ ուղարկե- լու, ընդունվում են ամեն օր, առաւօտեան 8 ժամից մինչև 1 և երեկոյից յետոյ 3 ժամից մինչև 7: Իսկ կի- րակի օրերը հասարակ նա- մակներ մինչև 10 ժամ ա- ռաւօտեան և 3—7 երեկո- յեան:	Հիւանդների ընդունու- թիւը ժամը 9-ից մինչև 1 ժամը կէսօրից յետոյ: Երկուս շաբթի. Լիւիցեով ներքին հիւանդութիւնների, Ստաւրակի վնասական և կա- չուի հ., Գորայիցի ներ- քին հ., Բոսնիանց կանանց և երեկոյեան հ., Բուլաբեանց հիւանդանոցային և կանանց վ. օպերացիական մար- քի հ., Երեքշաբթի. Մինիկովի վնասական հ., Բէյլա- չի հ., Ա. Բախուտով ման- կաբարձական, կանանց, և մանկական հ., Վերմիլեզի ներքին հ., Բաբանով ջղային և հոգեկան հ.:	—
Հին 82 պր. մ. արծ. 1000 »	1250	—	Կովկասի և Անդրկով- կասի քաղաքները . . . 1	Թիֆլիսից . . . 9. 21	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Վերդինի 50% առաջի փո- խաւորութեան տոմ. 100 »	241	—	Ռուսաստան . . . 2	Գորի . . . 11. 58	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Երկրորդ 50% վերդինի »	238	—	Աւստրիա . . . 3	Միխայիլով . . . 1. 29	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Մարտի կուրսը 249—	100	—	Անգլիա . . . 4	Գորի . . . 6. 47	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Լճագի կուրսը Օրդասիի վրա . . .	105	19	Գերմանիա . . . 2	Փոթի . . . 9. 40	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Վենայի կուրսը արծ. 113 դ. Կարեթի քարաւոր . . .	100	—	Ֆրանսիա . . . 3	Առաւ- ԼՕՄ:	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Աւստրական բանկի ախ- ցիան 200 մ. . . .	320	—	ԱՆԴՐԱՎՈՒԿԱՍԵԱՆ ՄԱՆ- ԿԱԲԱՐՁԱԿԱՆ ԳՈՐՈՑ (Վերայի վրա № 38)	Թիֆլիսից . . . 9. 21	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Փոթի Թիֆլիսեան երկա- թուղը աղիւսան 125 մ. . .	102	—	Նիւզականների ընդու- նելութիւնը ցերեկայ և փերիայ ամեն ժամանակ, օրը 50 կողմի վարձով, իսկ չքաւորներին անվարձ: Ա- ռանձին սենականներում ամի- սը 30—50 րուբլ: Կանանց հիւանդութիւնները և երկ- լամանութիւնները մէջ վարձը ընդ- հանուր սենականով 18 րուբլ, իսկ մանուկները անվարձ: 30 րուբլ ամսական:	Գորի . . . 11. 58	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Շաբաթը բրոցիւ . . .	7	10		Միխայիլով . . . 1. 29	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» միւս տեսակը . . .	7	—		Գորի . . . 6. 47	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» չաբար աւաղը . . .	5	60		Փոթի . . . 9. 40	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» արանդիւր . . .	5	60		Միխայիլով . . . 5. 39	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» մարսը վճատած . . .	12	—		Գորի . . . 7. 5	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Բաժրակը Երեւանու Ա- մերիկայի սերմից . . .	8	20		Թիֆլիս . . . 9. 31	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Միւս տեսակը հին սերմից. Բուրգը Թուրքի . . .	7	50		Փոթի . . . 9. 13	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» Թաւրազի . . .	4	20		Միխայիլով . . . 5. 39	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Աւելի քան Երազաւու . . .	2	20		Գորի . . . 7. 5	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» Երեւանի . . .	—	—		Փոթի . . . 9. 31	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Գարին . . .	1	20		Միխայիլով . . . 5. 39	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Մոմը բնաճարայի (creap.) . . .	12	60		Գորի . . . 7. 5	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Մեհաքարը Նուխայի . . .	200	—		Փոթի . . . 9. 13	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Կախեթի ունը . . .	140	—		Միխայիլով . . . 5. 39	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Կոկոնը Նուխայի (բոժ.) . . .	40	—		Գորի . . . 7. 5	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Ֆրիգոնը (խաղ) Ագու- լիայ . . .	65	—		Փոթի . . . 9. 31	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
Կօֆէն Սոկոի . . .	27	—		Միխայիլով . . . 5. 39	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» լիւանի . . .	22	—		Գորի . . . 7. 5	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք:
» Մանտիկոյն . . .	18	—		Փոթի . . . 9. 31	Առաւ- ԼՕՄ:	Երեկո- յեան:	—Վ.Ա.ԳՈՒԼԻՍ. Ա. Տէր-Մը- կրաւեանց. Ձեր նամակը զուրկ է լոբկայից և մի և նոյն ժա- մանակ չափազանց յանդուգն է: Դուք ձեզ համար գրում էք. «մենք»: Այդ ո՞վ է այդ մենքը. Ա. Մկրտչեանը: Մի ուսուցիչ հրաւիրեցէք, որ ձեզ համեմատութեան դասեր տայ: Նամակը զամբիւրը գցեցինք: